

sti ne bi bila tako jasna da ga je tužio špediter koji s njim nije stupio u ugovorni odnos. U ovim slučajevima judikatura nije jedinstvena. Prema jednim slagač odgovara do visine brodarove odgovornosti, a prema drugima neograničeno.

B.J.

APELACIONI SUD, Rennes

Presuda od 18.IV 1966.

Sté Maison Olida c/a Cie
générale transatlantique

Prijevoz stvari morem - Vozarova odgovornost - Čista teretnica - Daljnja šteta - Gruba nepažnja - Granice i opseg odgovornosti u slučaju brodarove grube nepažnje - Zakonske kamate - Brodar odgovara primaocu za štetu koju je ovaj pretrpio povjeravajući se u čiste teretnice, te se ne može osloboditi odgovornosti dokazom da je robu primio u stanju u kakvom ju je predao - Ako je brodarovo osoblje grubom nepažnjom propustilo u teretnicu staviti opaske o slabom stanju tereta, brodar primaocu odgovara neograničeno - O gruboj nepažnji radi se kad se propusti ugovorna dužnost uza svijest i potpuno znanje da od toga može za suugovarača nastati velika šteta - Postoji gruba nepažnja kad u teretnicu nije unesena opaska o slabom stanju robe, premda su vidljivi znakovi na robi jasno upućivali da roba može biti u slabom stanju - Ako je šteta prouzrokovana grubom nepažnjom, brodar odgovara i za daljnju štetu, ali samo za onu koja je neposredna i izravna posljedica brodarove krivnje ili krivnje njegovih ljudi - Zakonske kamate mogu se zahtijevati tek od dana kad se presudom tačno utvrdi dugujuća svota

Brodar je primio na prijevoz određenu količinu zaledjenih svinjskih jetara. Za taj teret je izdana čista teretnica. Na odredištu je ustanovljeno da je jedan dio pokvaren i neupotrebljiv za potrošnju.

Primalac tuži brodara za nakndu štete.

Brodar priznaje svoju odgovornost, ali se stranke spore o visini i opsegu naknade štete. Tužitelj naime, pozivajući se na okolnost da je šteta prouzrokovana grubom nepažnjom, tvrdi da je brodar dužan nadoknaditi daljnju štetu, a što se tiče visine, neograničeno. Brodar naprotiv stoji na stajalištu da se o gruboj nepažnji njegovog osoblja nije radilo.

Drugostepeni sud je potvrdio prvostepenu presudu kojom je presudjeno da je šteta prouzrokovana grubom nepažnjom i brodar obvezan nadoknaditi i daljnju štetu.

Iz nespornog činjeničnog stanja proizlazi da je roba prije ukrcaja na brod sat vremena stajala u otvorenom kamionu-hladnjači, i da je temperatura hladnjače za to vrijeme bila za 3-4 stupnja viša od propisane. Sanduci su na sebi imali mrlje usirene krvi. Unatoč tome brodarovo osoblje je robu primilo na prijevoz snižavajući temperaturu brodskih hladnjača, nadajući se da će do odredišta temperatura tereta biti dovedena na propisanu visinu. Nakon ukrcaja i izdavanja čiste teretnice brodarov agent je uputio krcatelju protestno pismo, u kojem navodi da je primio na prijevoz robu s vidljivim znakovima oštećenja. Međutim krcatelj na ovo nije uopće odgovorio niti izdao jamčevno pismo.

Ovakav postupak sud ocjenjuje kao grubu nepažnju. O takvoj nepažnji se radi kad se propusti ugovorna dužnost uz svijest i potpuno znanje da od toga može za ugovarača nastati velika šteta. Postupak brodarovog osoblja u ovom slučaju imao je sve značajke grube nepažnje. Izdajući čistu teretnicu brodarovo osoblje nije moglo ne znati da će ovakav postupak primaoca lišiti mogućnosti naknade štete od krcatelja-prodavaoca robe.

Na temelju toga sud stoji na stajalištu da se brodar ne može pozivati na klauzulu teretnice kojom ograničava svoju odgovornost, i da mora odgovarati neograničeno uključivši i daljnju štetu.

Tužitelj je, u pogledu opsega štete, postavio tri zahtjeva: u prvom redu traži umanjenu vrijednost robe, zatim naknadu štete prouzrokovanu stajanjem proizvodnje u njegovoj tvornici, nastale radi pomanjkanja sirovina, te napokon štetu koju je pretrpio nabavom druge robe, koja je nabava bila otežana kontigentiranjem uvoza. Za sve ove štete tužitelj traži 40.000 franaka. Međutim, prema stajalištu suda, tužiteljev zahtjev ukazuje se kao pretjeran. Komercijalna šteta koja je sigurno nastala može obuhvatiti samo one štete koje su neposredna i izravna posljedica neizvršenja ugovora, pa sud tu štetu procjenjuje na iznos od 5.000 franaka.

Što se tiče zakonskih kamata sud ih priznaje samo od dana presude. Da bi vjerovnik imao pravo na zakonske kamate, dugujući iznos mora biti određen, likvidan i ostvariv, a to sve može biti samo od dana presude.

/DMF 1966, str.553/

B.J.

Bilješka.- U gornjoj presudi sud je zauzeo nekoliko za praksu veoma važnih načelnih stajališta, i to:

a/ Ako se radi o gruboj nepažnji, brodar odgovara neograničeno i dužan je nadoknaditi i tzv. daljnju štetu. Pod ovom štetom podrazumijeva se svaka šteta koja je prouzrokovana gubitkom, manjkom, ili oštećenjem stvari, a nije sam gubitak, odnosno umanjene njene vrijednosti. Ovaj problem je inače u pomorstvu donekle sporan jer je prepušten uglavnom na rješavanje sudici, koja ga rješava primjenom načela građanskog prava u okviru kojega se postavlja pitanje da li je brodar, kao sukontrahent, specijalnim propisima pomorskog prava zaštićen i za grubu nepažnju svojih namještenika. U drugim granama transporta izričito je propisano da u slučaju dolusa ili grube nepažnje, odnosno neke druge posebno kvalificirane krivnje, bilo vozača, bilo njegovih ljudi, vozač odgovara za stvarnu štetu, dakle u visini neograničeno, a u opsegu za štetu na stvari i daljnju štetu.

b/ O daljnjoj šteti za koju brodar odgovara radi se, u smislu transportnog prava, samo onda ako je šteta izravna i neposredna posljedica neizvršenja brodarove ugovorne obveze. Načelo je nesumnjivo tačno, ali iz obrazloženja presude ne vidi se što u ovom slučaju sud pod tim smatra. Nije jasno da li sud sve tri utužene štete smatra takvima, ili samo neke, i koje.

c/ Brodar nema prava, kad je izdao čistu teretnicu, dokazivati da je robu primio u onom stanju u kojem ju je predao primaocu. U ovom slučaju čak je bilo nesporno u kakvom stanju je robu brodar primio na prijevoz. Dapače tužiteljjev zahtjev temelji se upravo na činjenici stanja robe primljene na prijevoz. U ovom slučaju još jednom je došla do izražaja neprimjenjivost propisa Konvencije o teretnici od 1924. i internih prava koja se na njoj osnivaju, da brodar, i unatoč čiste teretnice, ima pravo dokazivati u kakvom je stanju robu primio na prijevoz. Nepravilnim izdavanjem čiste teretnice brodar je doveo u zabludu primaoca koji je teretnicu, povjeravajući u njen sadržaj, honorirao, i time, u odnosu na pošiljaoca, pretrpio štetu. Radi ovog razloga i nacrt izmjene navedene Konvencije predviđa, u skladu s postojećom praksom, da brodar neće, ako je izdana čista teretnica, njenome trećemu zakonitom imaću moći dokazivati da je robu primio u stanju i količini u kojem ju je predao.

d/ Izdavanje čiste teretnice, unatoč okolnosti koje jasno upućuju na slabo stanje robe, predstavlja grubu nepažnju. Ovo je stajalište više nego opravdano.

e/ Zakonske kamate mogu se tražiti samo od dana presude. To je stajalište međutim za naše pravo neprihvatljivo, jer sudikatura općenito zauzima stajalište da se te kamate mogu tražiti od dana kad je nastala tražbina čije postojanje i visinu presuda priznaje.

B.J.